

Netnotkun íslenskra barna og unglinga – Taka 2

Niðurstöður athugana framhaldsnema við KHÍ

Sólveig Jakobsdóttir, dósent KHÍ
Hrund Gautadóttir, Ingunnarskóli
Rún Halldórsdóttir, Víðivellir
Sigurbjörg Jóhannsdóttir, IR

Rannsókn styrkt af RANNÍS

Markmið

- ⌘ Skoða hvernig börn og unglingar nota tölvur/Netið á Íslandi, hvaða hugsanleg áhrif slík notkun hefur á nám og líf þeirra.
- ⌘ Framhaldsnemar sem í námi eru fyrir frumkvöðla á sviði tölvu- og upplýsingatækni, og taka þátt í gagnasöfnun og -úrvinnslu, fá innsýn í áhrif miðla og netnotkunar á börn og unglinga og rannsóknarreynslu.

Þátttakendur 2002 - gagnasafnarar

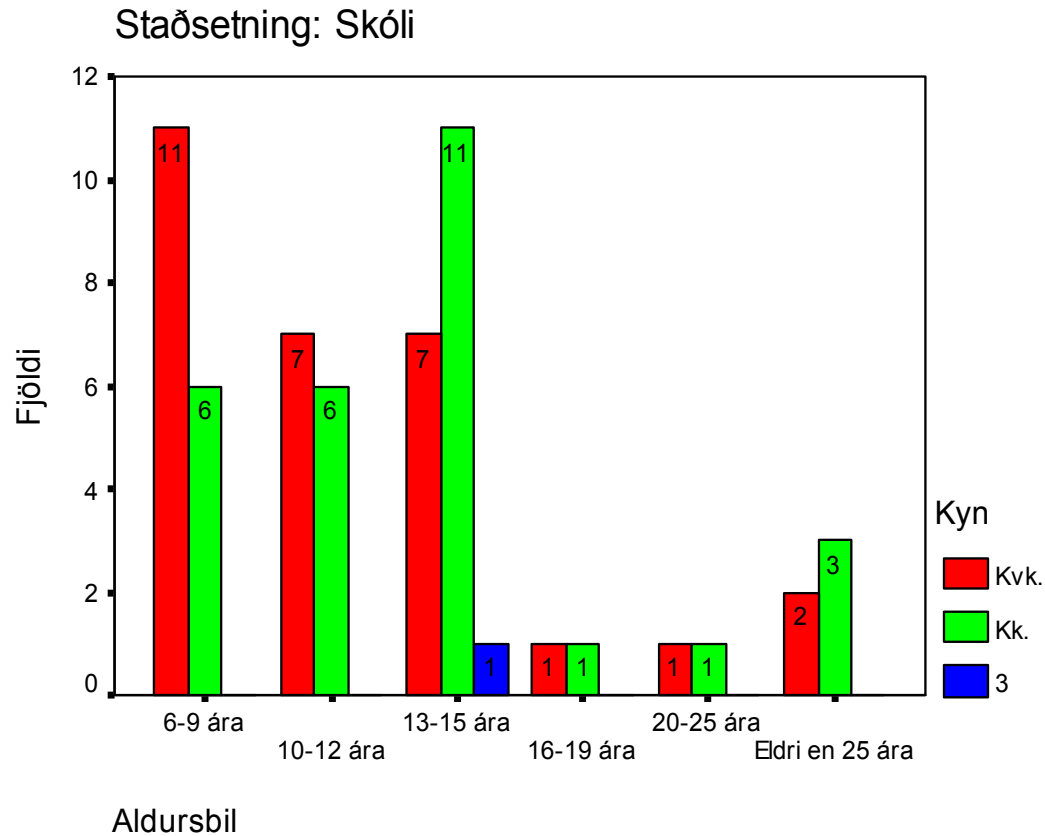
- ⌘ Voru á námskeiðinu Nám og kennsla á Netinu við framhaldsdeild KHÍ. Fengu metna rannsóknarpátttöku sem svarar 1/2 einingu. Flestir eru starfandi kennarar (Sjá lista á <http://www.asta.is/nkn2/nemendur.htm>).
- ⌘ Árið 2002 tóku 22 einstaklingar þátt í gagnasöfnun: 17 konur og 5 karlar.
- ⌘ 2002 voru gerðar 102 athuganir og jafnmörg viðtöl. Flestir gerðu 4 athuganir (um 13 mín. hver að meðaltali).
- ⌘ Til samanburðar gerðu 15 einstaklingar 58 athuganir og jafnmörg viðtöl 2001 (gert grein fyrir niðurstöðum á UT2002 (“Taka 1”).

Aðferð

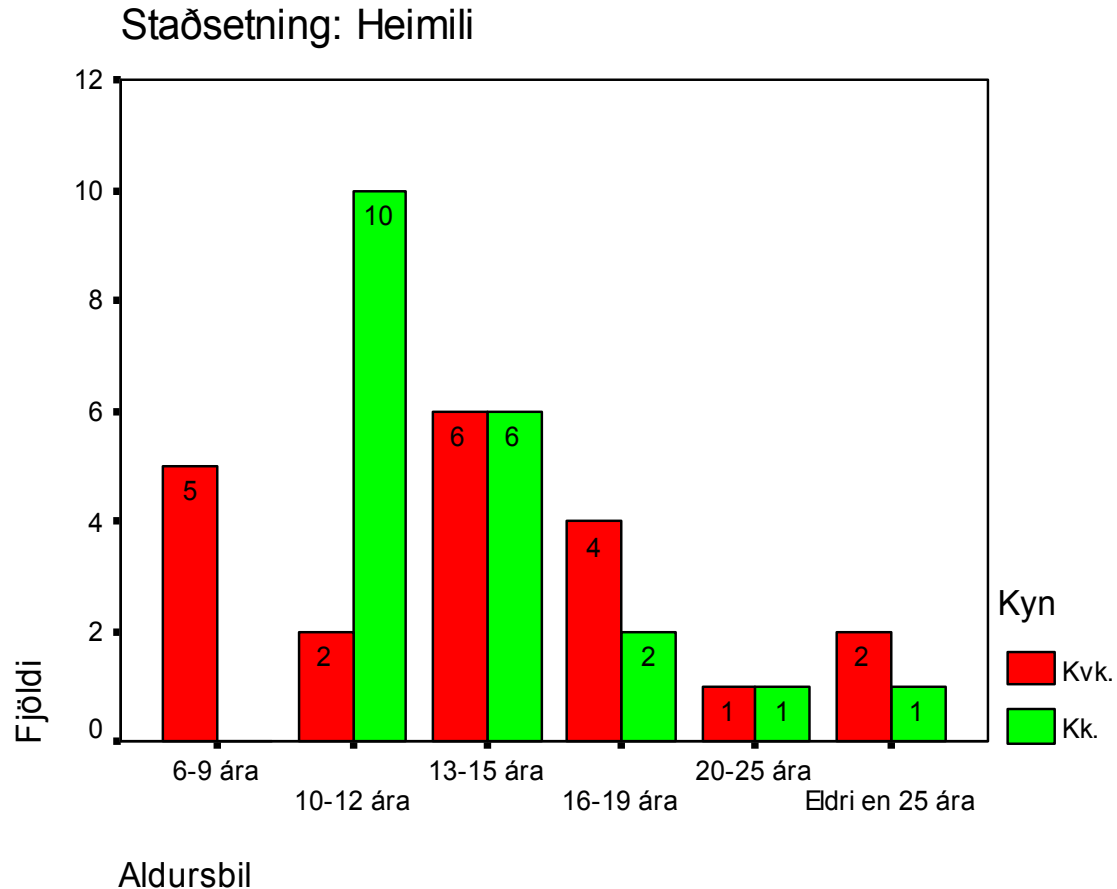

- ⌘ Framhaldsnemar: Eigindlegar athuganir og stutt viðtöl
- ⌘ Framhaldsnemar: Frumkóðun (opið, einbeiting, reynsla, viðhorf, samskipti, sjá nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/kodun.htm>) og umræða
- ⌘ Kennari+1-2 framhaldsnemar: áframhaldandi kóðun og flokkun
- ⌘ Sjá nánar á vefsíðu verkefnis: <http://soljak.khi.is/netnot>

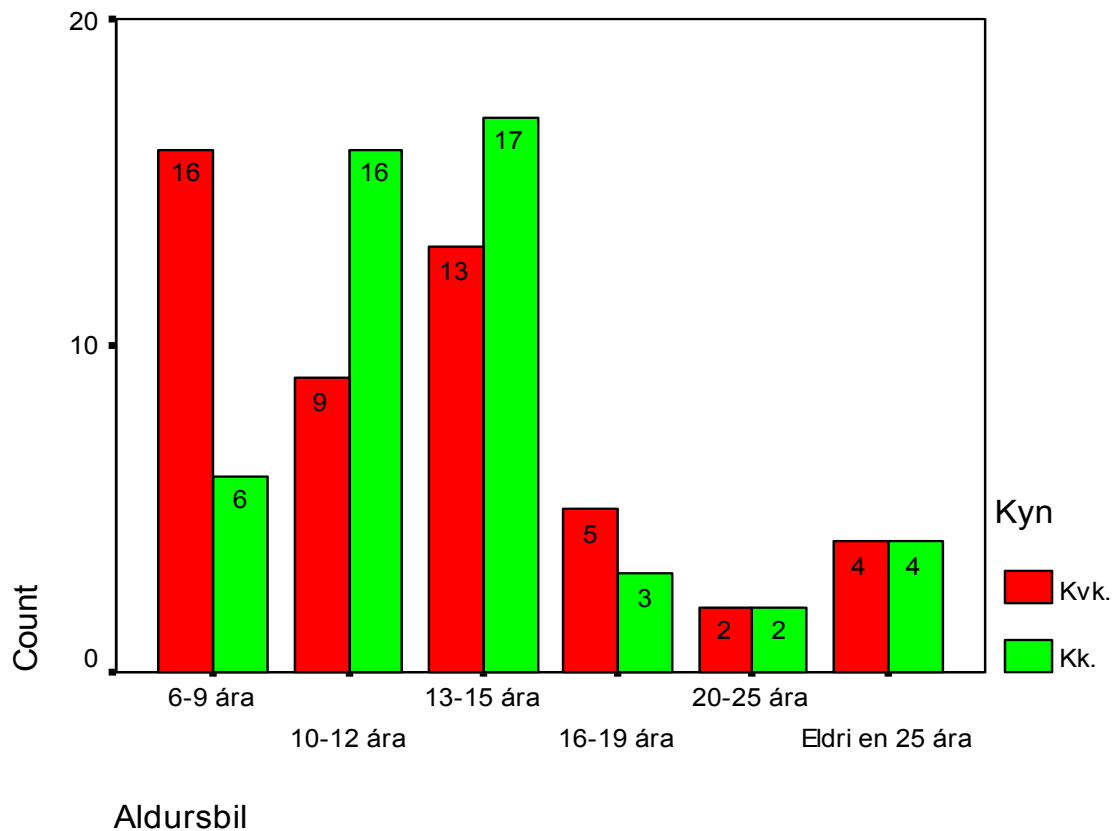
Þátttakendur 2002, úr skólum (valið tilviljunarkennt, 2 stúlkur, 2 piltar)

Þátttakendur 2002, á heimilum (þ.e. yfirleitt “kennarabörn”?)

Þátttakendur 2002, allir

Vettvangsathugun ???**?**??**?**??**?**????**?**???

- ❖ Skráðu eins hratt og þú getur allt sem drengurinn í ljósari peysunni gerir; hreyfingar, svipbrigði, hljóð, fingrasetning, samskipti við aðra og forritið.

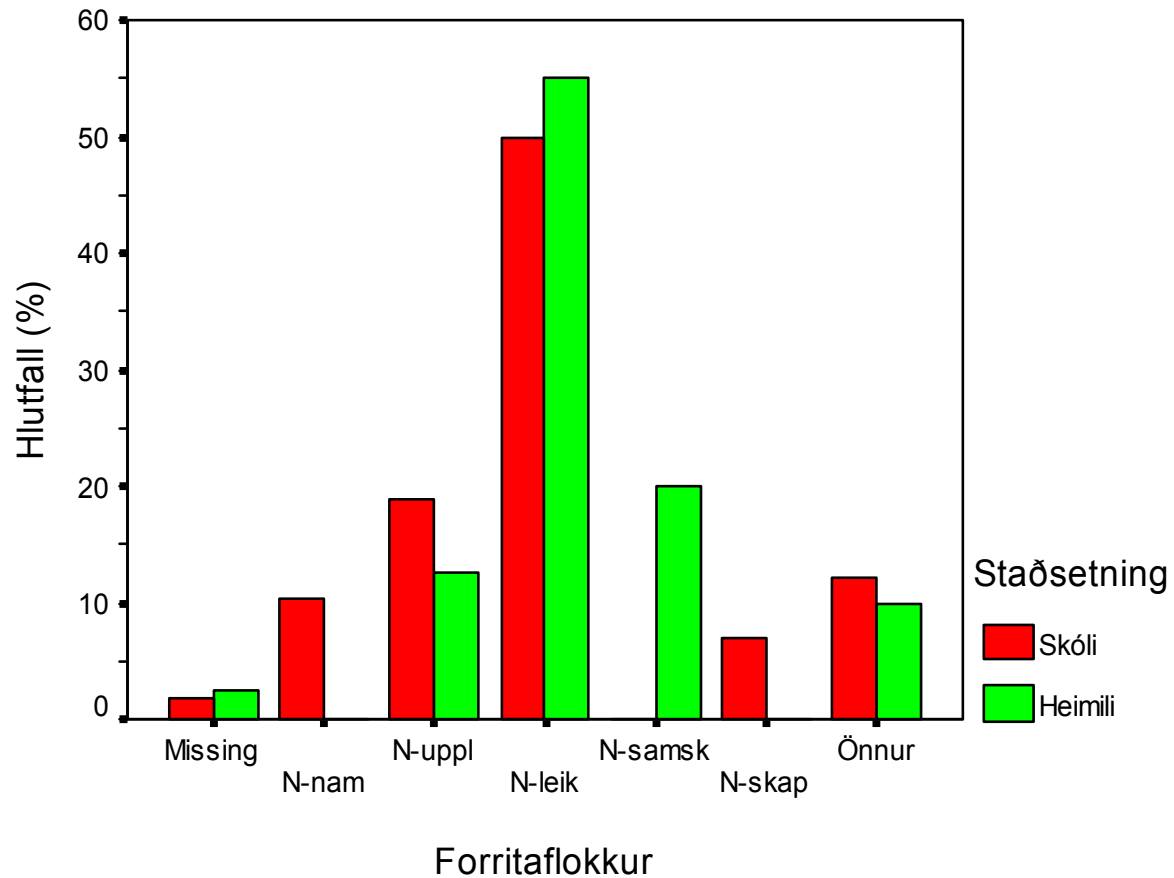
Vettvangsathugun ???**?**??**?**??**?**??**?**??**?**??**?**??

- ❖ Skráðu eins hratt og þú getur allt sem drengurinn í ljósari peysunni gerir; hreyfingar, svipbrigði, hljóð, fingrasetning, samskipti við aðra og forritið.

Tegundir netnotkunar

AR: 2002

Vinsælar vefsíður????? ???? ???? ???? ???? ???? ???? ???? ???? ???? ?

86 einstaklingar undir tvítugt

Þeir heimsóttu

59 nafngreinda vefi og

nokkra ónafngreinda vefi

Vinsælar vefsíður????????????????

- ⌘ Afþreying og íþróttir
- ⌘ 62% þátttakenda

- ⌘ Enginn undir 10 ára
- ⌘ Stelpur meira afþreying
- ⌘ Strákar meira íþróttir

Dæmi – afpreying (e. verkefni)

⌘ Stelpa, 11 ára, í skóla

⌘ Nemandi ræsti tölvuna og fór beint í Word forritið til að slá inn texta. Gerði þetta hratt, örugglega og villulaust. Þegar hún var búinn að þessu kallaði hún á kennara og spurði hvort hún mætti fara á Netið. Hún sló inn slóðina á Disney og skoðaði mikið af myndum. Spurði stelpuna við hliðina á sér hvernig ætti að skrifa Britney Spears. Fór síðan á þá síðu og skoðaði myndir þar og sagði “þetta er mjög skemmtilegt.”

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=141>

Dæmi - íþróttir

⌘ 14 ára strákur, heimili (tölva í eldhúsi)

- ⌘ Strákurinn sest og byrjar strax á að fara a netið. Fer inn á skallagrimur.is, og er mjög ákveðinn. Skoðar og les um 4. flokk karla í knattspyrnu- klórar sér hugsí í höfði og andliti á meðan hann les. Blokkar hluta textans en fer síðan skyndilega í Outlook og sendir fyrirspurn í tölvupósti um kostnað á móti sem verðu eftir hálfan mánuð. Fer þar næst inn á liverpool.is og les hratt yfir grein sem heitir Diouf alsæll i liverpool- “hver er það” spyr ég ? „það er fótboltamaður frá Senegal sem er að koma til Liverpool. Bakkar og les eitthvað á forsiður fer svo snögggt yfir á síðu frænda síns en stoppar ekkert og fer á visir.is til að tékka pósti en þar var ekkert svo hann fer á ksi.is og skoðar um 4. flokk, leikmenn og um næstu leiki, markahæstu menn en allt í einu stendur hann upp og segist vera farinn.
- ⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=207>

Vinsælar vefsíður????? ??????????

- ⌘ Leikir

- ⌘ 52% þátttakenda

- ⌘ Kynjamunur lítill

- ⌘ 10-12 ára mest

Dæmi – leikir, stelpa

⌘ Stelpa, 9 ára í skóla

⌘ ..Sýnir þeim sem er við hliðina hvað er á síðunni, hann hjálpar henni. Sýnir öðrum félaga hvað er á síðunni. Færir músarbendilinn til á skjánum en þar er belja sem hreyfist með hreyfingum bendilsins. Sýnir félaga við hliðina myndina. Hægri hönd á mús, heldur vinstri hönd uppi. Hlær og bendir á skjáinn, sýnir félaga sínum skjáinn. Situr aftur í sætinu og dillar sér og brosir. Horfir á skjá, hægri hönd á mús, hreyfir axlirnar í takt við tónlist sem hún heyrir í heyrnartólum. Hreyfir músarör fram og til baka. Segir "ég er að fara að mjólka, já." Lætur beljuna hreyfast með mús. Setur vinstri hönd á magann á sér. Dillar sér í takt við tónlist. ..

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=106>

Dæmi – leikir, strákur

⌘ Strákur, 8 ára í skóla

- ⌘ Er í leik, talar mikið við sjálfan sig. Dæmi: "passaðu þig, dumhead... Ég er hundurinn..." Er alltaf á iði, situr skakkur á stólnum, talar við leikinn, er með heyrnatól, slær fast á lyklaborðið, talar mikið við sjálfan sig, segir frá því sem er að gerast í leiknum. "..heyrðu farðu frá mér.. ég á skilið að drepa ykkur.." Einbeittur og truflast ekki af öðrum í stofunni. Sessunautur kvartar yfir hávaða í honum. Situr á fætinum á sér. "..farðu, farðu, auli, auli, auli.." Kennari ávítar nemandann fyrir hávaða. Klórar sér í hálsinum... "go away.. go away.... farið burt aularnir ykkar..." Talar stanslaust við tölvuleikina. Notar örvar og mús á lyklaborði og músartakka. Er þreyttur [þreytulegur að sjá?] þegar leikurinn er búinn, teygir sig, lagar sig í stólnum, klórar sér í hálsinum. Fer í annan leik, kallar á kennarann en heldur samt áfram að finna annan leik, á Cartoon network.
- ⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=156>

Dæmi – upplýsingar

⌘ Strákur í skóla – 11 ára

⌘ Þegar hann fær að fara frjálst á Netið fer hann á vefslóðir sem áður hefur verið farið í og segir „cool“ þegar hann finnur síðu sem er um póstföng o.fl. og heitir tony.hawk. Horfir á sessunaut sinn og spyr: Hvar er þessi leikur? Þegar sessunautur hans er í boltaleik. Finnur fljótlega leikinn. Sér að félagi hans er kominn inn á bílasíðu og spyr hann hvar sú síða sé. Virðist samt ekki átta sig á því og fer inn á leit.is og slær inn leitarorðinu bílar. Leitar en á í erfiðleikum með að finna síður. Tekst að lokum og finnur síðu sem sessunautur hans spyr hann um hvernig hann hafi fundið. Nemandi hefur örugga stjórn á músinni og hreyfir hana með stuttum hreyfingum.

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=100>

Dæmi – vefir skóla

⌘ 19 ára stúlka - heima

⌘ Stúlkan gengur að tölvunni og sest í stólinn . (Tölvun er sí tengd.) Situr langt frá og hangir í stólnum grípur með hægri hendi um músina. Það er spiluð tónlist á tölvunni á meðan verið er að vinna í henni í þetta sinn. Er mjög fljót að gefa skipanir með músinni þannig að ég sá ekki hvað hún var að gera. Fer á heimasíður skólans [síns?], setur vinstri hönd að munni og tosar í vörina á meðan hún les. "Slær" taktin í laginu með vinstri fæti. Skannar niður síðu og tekur þátt í kosningu í skólanum . Sé ekki hvað það er.

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=76>

⌘ 14 ára stúlka – skóla

⌘ Velur ismennt.is og fer að leita að vefjum framhaldsskóla. Skoðar kvenno.is. Finnur myndir. Skoðar en dvelur ekki lengi við. Fer fram og til baka í myndasafninu. Fer og skoðar slóðirnar sem eru í "address-inu" í vefskoðaranum. Skoðar hratt og hreyfir músina mikið. Dvelur nánast ekkert við.

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=132>

Vinsælar vefsíður?????/?/?/?/?/?/?/?/?/?/?/?

- ⌘ Samskipti

- ⌘ 22% þátttakenda

- ⌘ Stelpur meira

- ⌘ Mest eftir 13 ára

Dæmi, samskipti

⌘ 19 ára stúlka heima

⌘ Fer á Yahoo og nær í í-meilið er með mjög langt leyniorð, fljót að slá það inn. Þekkir umhverfið sem hún er að vinna í vel. Tekur próf sem einhver vinkona sendi. "Æ hvert fór þetta, desktop, þetta get ég ekki skoðað. Nei Ó fór rangt" "Fer á síðu uconics.com skoðar skrítlur. Flissar. Hún slær taktin með fætinum allan tíman Segir "Æ ég þarf að flýta mér er að fara út" Lokar á netið. Stendur upp og fer.

⌘ Nánar á <http://soljak.khi.is/netnot/lysing.asp?ID=76>

Vinsælar vefsíður????????????????

⌘ Leitarvefir

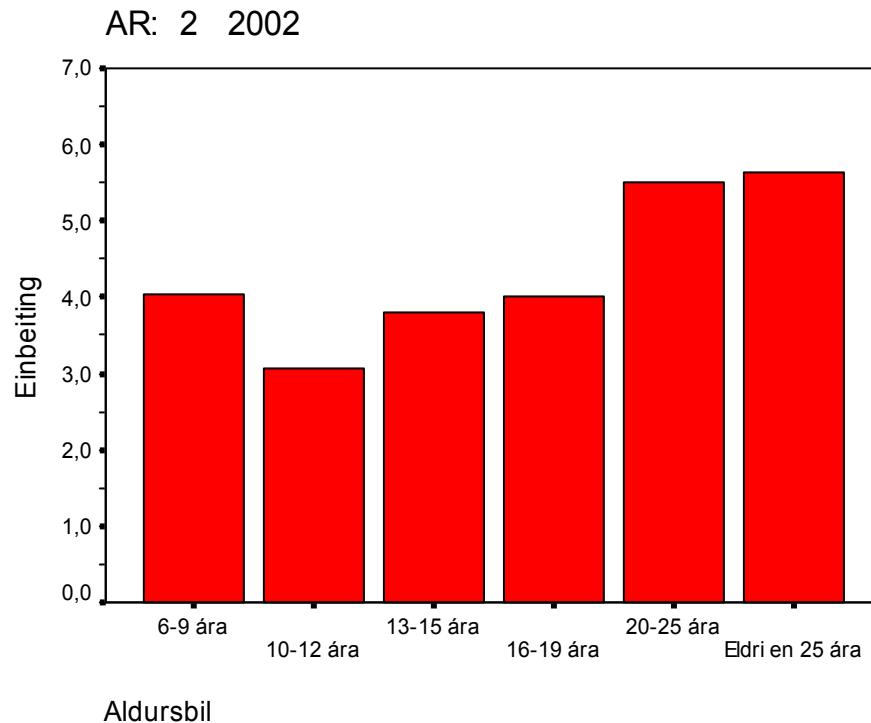
⌘ 19% þátttakenda

⌘ Aðallega leit.is (16%)

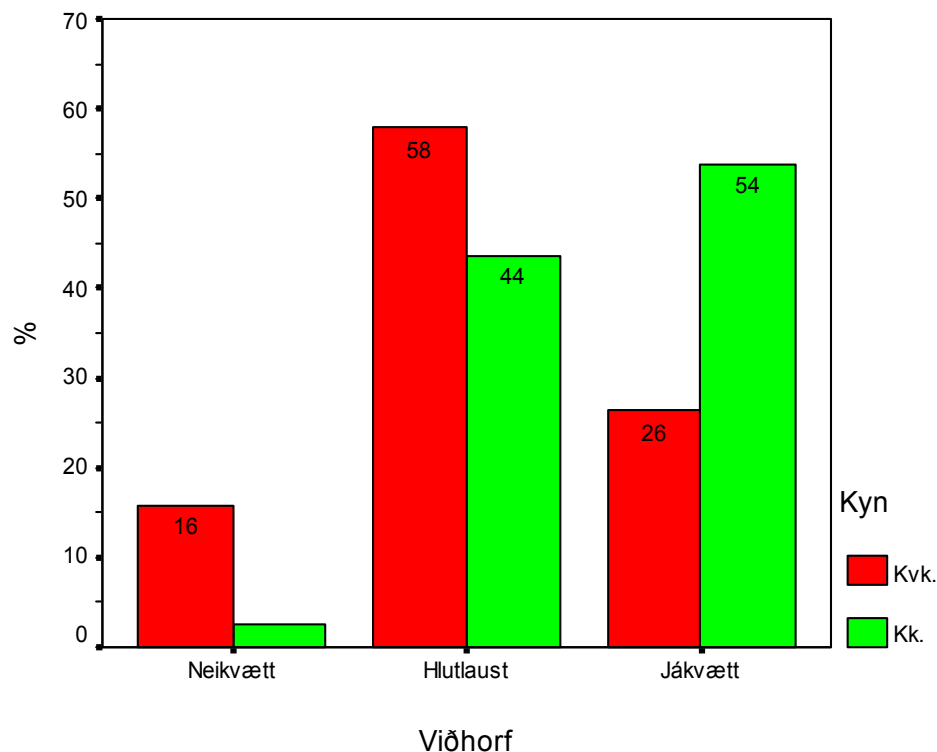
Einbeiting - athygli

⌘ Eykst með aldri, minnkar með samskiptum og í öfugu hlutfalli við “flökt” (ekki sterkar tilhn.)

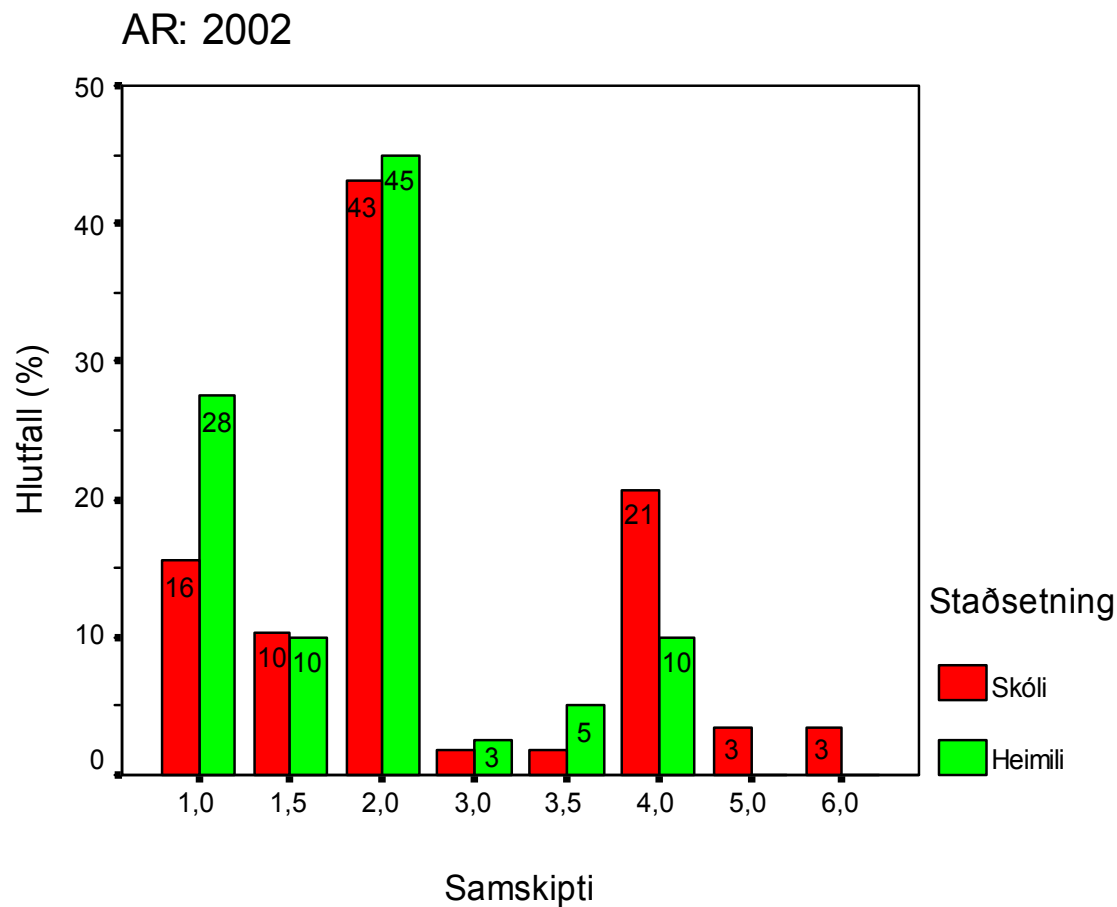

Viðhorf

⌘ Strákar hafa tilhneigingu til að sýna jákvæðari viðhorf en stelpur

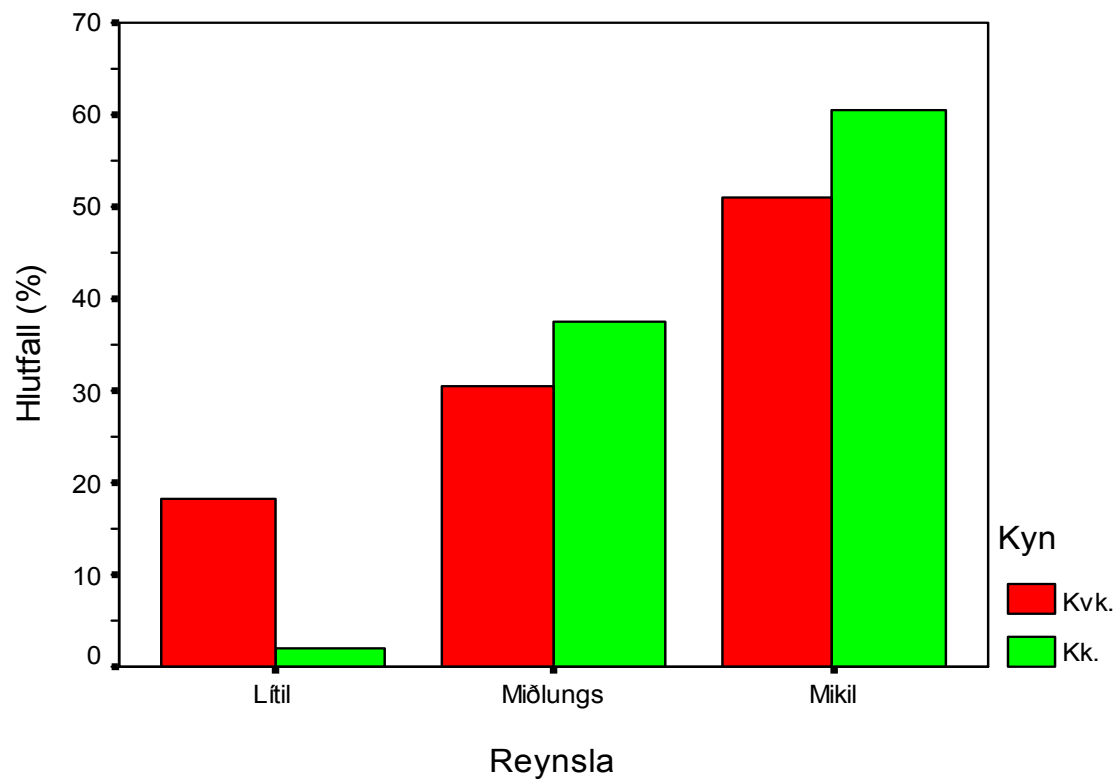

Samskipti (ath. ekki netsamskipti)

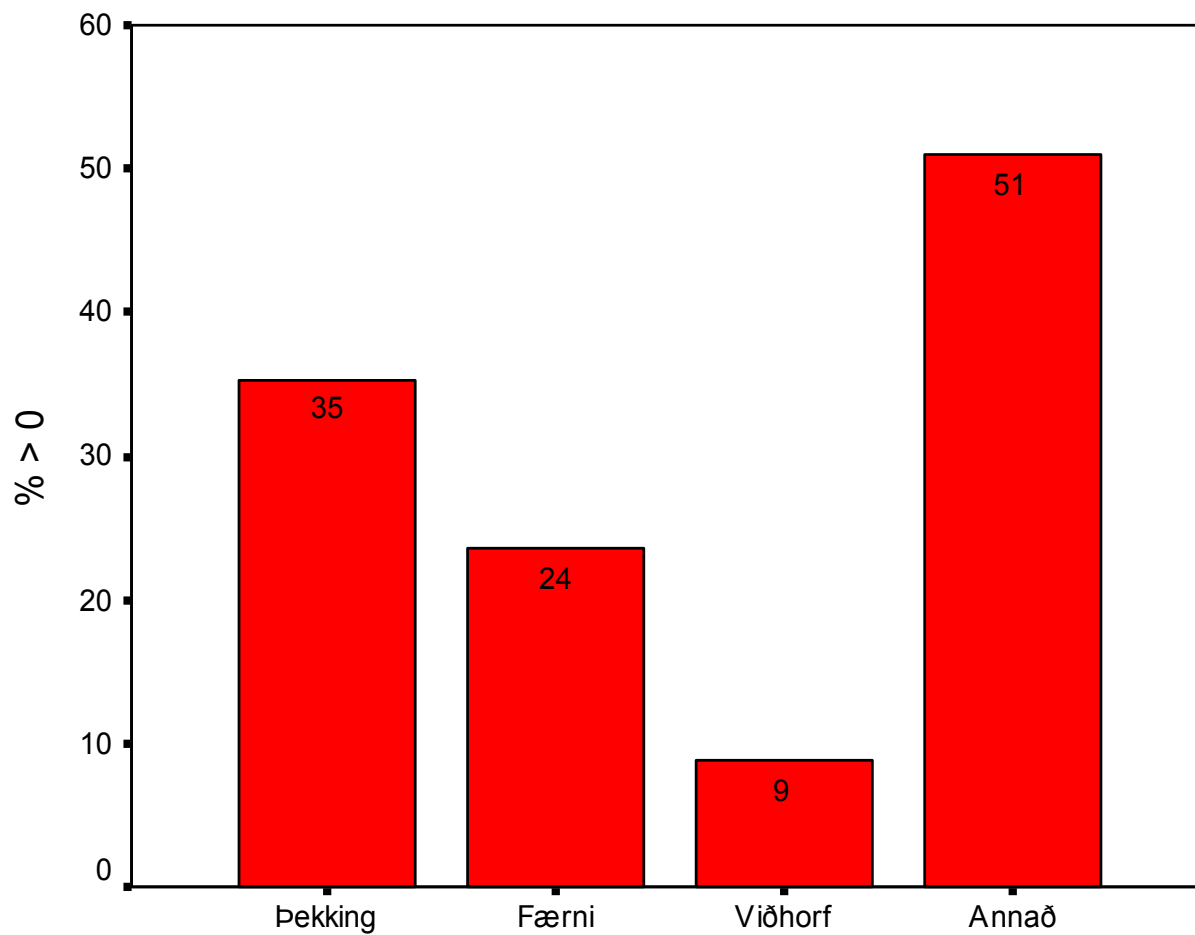
Reynsla

AR: 2002

Nám?

AR: 2 2002

Viðtöl við börn og unglinga (yngri en 20) 2001 og 2002

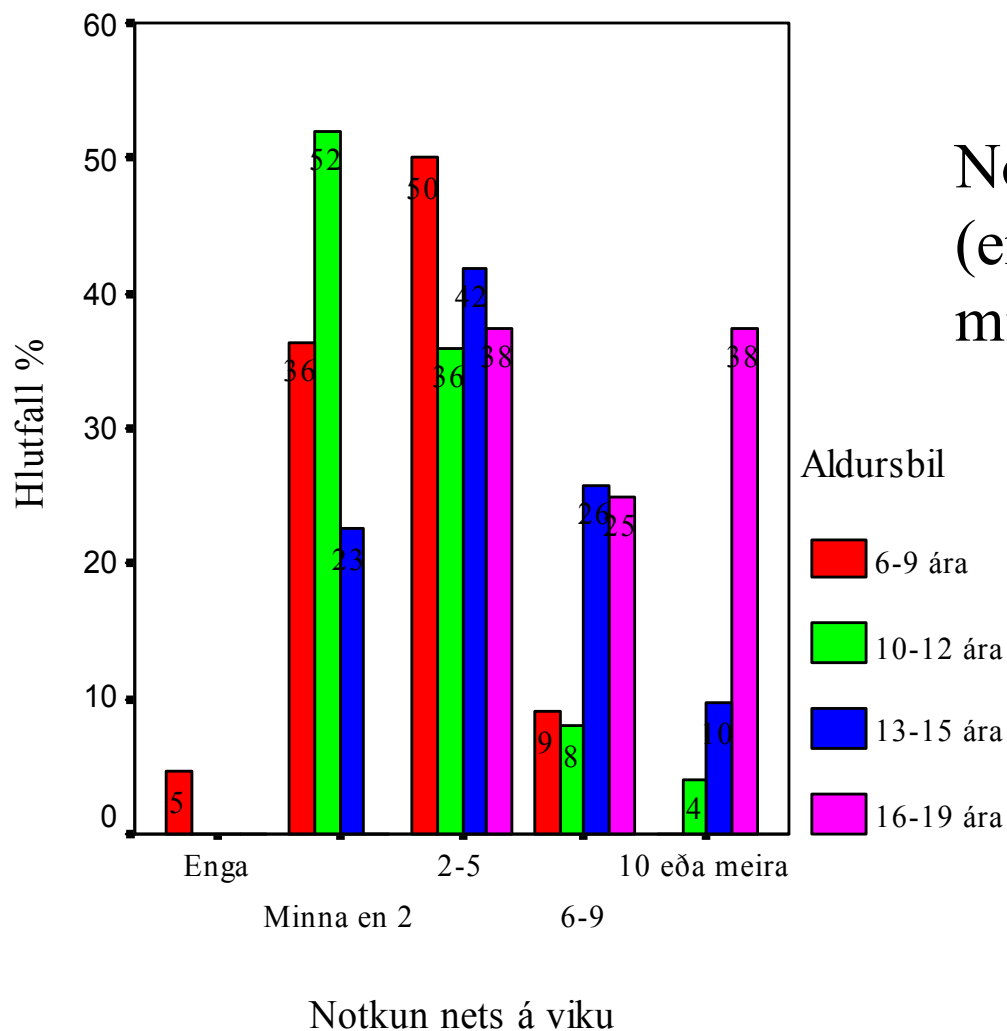

Viðtöl og athuganir teknar heima og í skóla. Nokkurn veginn álíka margir strákar og stelpur. Meðalaldur allra hópa 12 ára.

- 2001: 50
- 2002: 86

Spurt var um netnotkun í og utan skóla og tækninotkun í og utan skóla

Viðtöl – Netnotkun 2002

Notkun eykst með aldri
(en ekki marktæk fylgni
milli kyns og netnotkunar)

Netnotkun í og utan skóla

Drengir netnot utan skóla

⌘ 2001	80%
⌘ 2002	95%

Stúlkur netnot utan skóla

⌘ 2001	76%
⌘ 2002	93%

Drengir netnot í skóla

⌘ 2001	92%
⌘ 2002	94%

Stúlkur netnot í skóla

⌘ 2001	72%
⌘ 2002	95%

Til hvers er netið notað heima

❖ Drengir heima 2001

❖ Leikir **14**

❖ Heimildir 5

❖ Tónlist 5

❖ Tölvupóstur 5

❖ Stúlkur heima 2001

❖ Leikir **7**

❖ Heimildir 6

❖ Tónlist 4

❖ Tölvupóstur **8**

❖ Drengir heima 2002

❖ Leikir **23**

❖ Heimildir **8**

❖ Tónlist 5

❖ Tölvupóstur 5

❖ Stúlkur heima 2002

❖ Leikir **9**

❖ Heimildir 6

❖ Tónlist 4

❖ Tölvupóstur **11**

Til hvers er netið notað í skóla

Drengir 2001

⌘ Leikir	9
⌘ Heimildir	11
⌘ Verkefni	9

Stúlkur 2001

⌘ Leikir	8
⌘ Heimildir	6
⌘ Verkefni	5

Drengir 2002

⌘ Leikir	15
⌘ Heimildir	12
⌘ Verkefni	7

Stúlkur 2002

⌘ Leikir	12
⌘ Heimildir	8
⌘ Verkefni	10

Tækni notkun heima

Drengir 2001

❖ Tölvur	26
❖ Sjónvarp	23
❖ Geislaspilarar	18
❖ Farsími	12
❖ Leikjatölvur	12

❖ Drengir 2002

❖ Tölvur	29
❖ Sjónvarp	28
❖ Geislaspilarar	19
❖ Farsími	17
❖ Leikjatölvur	15

❖ Stúlkur 2001

❖ Tölvur	22
❖ Sjónvarp	25
❖ Geislaspilarar	21
❖ Farsími	10
❖ Leikjatölvur	3

❖ Stúlkur 2002

❖ Tölvur	26
❖ Sjónvarp	29
❖ Geislaspilarar	23
❖ Farsími	10
❖ Leikjatölvur	7

Tækninotkun í skóla

Drengir 2001

❖ Tölvur	25
❖ Sjónvarp	12
❖ Geislaspilarar	8
❖ Farsími	3
❖ Segulband	2

Stúlkur 2001

❖ Tölvur	24
❖ Sjónvarp	13
❖ Geislaspilarar	5
❖ Farsími	0
❖ Segulband	2

Drengir 2002

❖ Tölvur	27
❖ Sjónvarp	15
❖ Geislaspilarar	7
❖ Farsími	2
❖ Segulband	2

Stúlkur 2002

❖ Tölvur	26
❖ Sjónvarp	19
❖ Geislaspilarar	10
❖ Farsími	0
❖ Segulband	6

Engin notandi var (valinn) undir 6 ára aldri.

Þó byrjað sé að kenna börnum á tölvur í fyrsta bekk virðist netnotkun barna í skóla byrja síðar. Algengast að þau segist vera að vinna verkefni á Netinu (s.s. stærðfræðiverkefni) og skoða heimasíður skóla þegar þau eru spurð hvernig Netið sé notað í skólanum.

Úr viðtölum: Um netnotkun í skóla stelpur

10 ára stelpa, 2002: “Stundum til að búa til heimasíðu með bekknum, við voru líka að gera verkefni um sólkerfið þá leituðum við á vefnum, prentuðum út og pikkuðum inn og gerðum myndir og hengdum það upp í stofunni okkar”

11 ára stelpa, 2002: “Fer á visir.is eða í leiki, læri að leita að upplýsingum fer þá á leit.is eða á síðu sem kennarinn segir til að nota í verkefni”

14 ára stelpa, 2002: “Leita á vefjum, leika sér í frjálsum tímum, afla upplýsinga.”

15 ára stelpa, 2002: “Gera verkefni. Einu sinni gera dagblað. Fáum alltaf að fara á netið í lok tímans...”

Úr viðtölum: Um netnotkun í skólastrákar

- ⌘ **11 ára strákur, 2002:** “Skylduverkefni, skoðum póstinn og förum á "draslsíður".
- ⌘ **11 ára strákur, 2002:** “Afla uppl. "það er það eina sem við megum gera!
- ⌘ **11 ára strákur, 2001:** “Oj það er svo leiðinlegt við fáum aldrei að fara á netið nema til þess að gera eitthvað leiðinlegt. Við þurfum stundum að leita af einhverju, hundleiðinlegt.”
- ⌘ **14 ára strákur, 2002:** “Í stærðfræði ná í og leysa aukaverkefni, fer á vefsíðu kennarans til að finna verkefni, líka í aðeins í ensku”

Til umhugsunar

⌘ Sérkennilegar síður (8 ára) Leikjasíður
og www.puki.com.

⌘ 12 ára kaupir leiki af netinu. ? ????????

Lokaorð

- ⌘ Flest íslensk börn og unglingar hafa notað Netið heima og í skóla þó nýting virðist takmörkuð meðal yngri en 16 ára. Þó eru mörg að fá reynslu í skólum í upplýsingaleit á Neti og nýtingu þess í tengslum við ýmiss konar verkefni og kennslugreinar. En oft virðist þó Netið vera nýtt með eða án leyfis kennara til leikja í bland við eða eftir aðra (tölvu)vinnu. Mikil leikjanotkun gæti haft neikvæð áhrif á viðhorf til netnotkunar í námi og vinnu í skólum, einkum meðal drengja.
- ⌘ Enn er gagnaúrvinnsla í gangi og unnið að því að endurbæta rannsóknaraðferðir. Næsta gagnasöfnun fer fram í mars-apríl 2003 á námskeiðinu Nám og kennsla á Netinu í framhaldsdeild KHÍ.
- ⌘ Heimsækið endilega vef verkefnis á <http://soljak.khi.is/netnot> !